

ASSOCIAZIONE CULTURALE DI MINORANZA LINGUISTICA STORICA
“VATRA ARBËRESHE” O.N.L.U.S.

CON FUNZIONE DI COORDINAMENTO PER IL PIEMONTE
c/o Presidente Prof. Vincenzo Cucci, Via San Giorgio, 19 - 10023 Chieri (TO)
Casella Postale 182 – 10023 Chieri – C.F. 90018600016
e-mail vicucci@tin.it - Tel. 011.9425454 – 340.3617860

Chieri 05 të Shën Ndreut

Shumti i nderuar Direktor

Gjagjë tundat ndë katundat arbëreshë
Shkrujtur diglur nga Tommaso Campera

Zjarri nëng u shuiti, tura frirur ndë prushi, ndën hiri, vampa u dhez e zè a ngrohan pameta ata zëmra që adhë ndianjan që përmbrenda i rrjedh gjaku koronezvat, të këlat, ndë një mot i shkuar, kan stisur horët e katundatë arbëreshë.

Nëng dihat ndë të frian mbi prushi, klen kunkursatë si atë përparuar nga Shokata “Vatra Arbëreshe” nga Chieri (TO), që nga viti 2000 ishtë qollur përpara nga arbëreshtë kocëthatë që rrin jasht nga horët e katundat arbëreshë e nguani nguani, ta gushti, primjan ndë katundatë tura çar veshtët gjëndëvat ma storia horës e ma gluha jona që rri të shuhat, po një pak zjarr ndë përmbrenda kamnoit shihat: pafsha të jet një zjarr “*çë shihat nga hora*” - si ndë një prall - jati i thoj të i biri vet që i kish dogjur kalidhëja, e jo vetam një zjarr kashtja.

Si do jet, ndë të dhezjan zjarri klen ata arbëreshë parathënur , ndomos klen mjeshtlat që i mbsonjan ndë shkollët, ndose i miri a kan legjat që ruanjan pakicat gluhor e sa më duani: mirëardhur këtivra poeta që kan shkruar ato poezi ma të çelat kan ngavnjeitur palzat të kunkursi “Premio Principe Giorgio Castriota Skanderbeg” përparuar nga Shokata “Vatra Arbëreshe” ndë Chieri (TO).

Shokata “Vatra Arbëreshe” nga Chieri (TO), nga viti 2000 ishtë qollur përpara – bashka ma shumë arbëreshë nga çëdo katund - nga prof. Vincenzo Cucci e nga Tommaso Campera, “Vatra Arbëreshe”, u le pë të ruaj pakicatë gluhor që rrin të dëbirnjan kullturan e gluhan vet, si rri të ndodhat ndë katundatë e ndë horët jonat.

Palzan a kimi ngavnjeitur ne - thonë arbëreshët që qollnjan përpara “Vatra Arbëreshe”-, kur kimi xënur se nga shkollat Mashqitit (PZ), Ungrit (CS), Barilit (PZ) Gilio Costanza, Cortese Paolo e Colella Enza kan marur i pari, i diji e i treti palin të kunkursi, pameta Cucci e Campera: kimi ngavnjeitur ne bashka ma gjithë mjeshtlat që mbsonjan të vigjëlat arbëreshë e drejtorat që duftonjan dërgezhan që kët ker një shkoll ku xënjhan të vigjëlat arbëreshë; domëthot se të gjithë ne nëng kimi shërbiar pë fara gjë!

Të shtun 2 të Shën Ndreut hera (ora) 16.00, ndë “Sala Conceria” udha Conceria, 2 ndë Chieri (TO), kan klën dhënurë palzat që ngavnjeitin kunkursi “Premio Principe Giorgio Castriota Skanderbeg”. Nga Autorat të Rinjëtetë (të vigjëlatë) kan ngavnjeitur: i pari palin ma €800.00 Gilio Costanza ma poezin “Mëma” - Shkolla IV Shën Mërtiri Mashqitit, D. D. II Circolo Venosa -; i diji ma €500.00 Cortese Paolo ma poezin “Një fjetur në pranverë” – nga shkollat të Ungrit (CS); i treti ma €250.00 Colella Enza ma poezin “Paravera” – Shkolla IV Shën Mërtiri Mashqit, D. D. II Circolo Venosa. Këta djelma e vashra, të përparojan poezit, klen ndihurë nga mjeshtlatë Maria Giuratrabocchetti e Luigina Di Stasio Mashqitit (PZ), nga mjeshtla Maria Teresa Cortese nga Ungra (CS). Ndër poezit shkrujtur nga Gilio e nga Colella, u vu kufi si, ndër ato, klen rujtur mbarezat e grumbullat bashkëtingllora të vjetra që jan marur për baz nga gluha shqipe standard s’Shqipris.

Nga Autorat të Mëdha kan ngavnjejtur: i pari palin ma €800.00 Scaravaglione Francesco ma poezin “Një shpirt që më nganon” – nga Spixana (CS) -; i diji ma €500.00 Gabriele Amelia ma poezin “Shën Mitri” – nga Cosenza -; i treti ma €250.00 D’Andrea Emilio ma poezin “Një lulë” – nga Baril (PZ) -.

Xhuria kle përbëtur nga: Presidente, prof. Ignazio Parrino di Palazzo Adriano (PA) - Docente di Lingua e Letteratura Albanese Università di Palermo; prof.ssa Fernanda Pugliese di Montecilfone (CB) - Direttore della Rivista “Kamastra”; Zoti Emanuele Giordano di Ejanina (CS), Papas cattolico di rito bizantino - autore di dizionari e grammatiche in lingua arbëreshe; prof. Vincenzo Cucci Presidente dell’Associazione “Vatra Arbëreshe”; Don Giovanni Giudice di San Nicola dell’Alto (KR) - ricercatore della Cultura Arbëreshe ed estimatore dell’alfabeto gangeliano.

Ndër të meztin të të përdhënura palzat, ardhur nga Palazzo Adriano (PA), klen të përfaquarë të veshuratë nga tradita të asaj hor, përfaqoiti prof.ssa Domenica Granà Krietaresha Pro-Loco Palazzo Adriano.

Zopi më i rrëndësishëm, ka klën ndë hera 21.00 në mbrëmja të të shtun ma koncerti të Shoqata Kulturore Artistik “Agimi” ardhur nga Prizren (Kosova) – Krietari prof. Dashnor Xërxa - . Ki Grumbull Artistik, përbëtur nga një zet valltarë e këngëtarë drejtuar nga prof. Luan Spahiu, ishtë një shokata artistik që nga dizet vitë – ma shumë mjeshtëri - veta tura ecur ndë gadishullan balkanika e jashtë asaj tura marur pjes në shumë festivall ndërkombëtar edhe në Italli; ndonjë nga copatë kënduar: “Lula dëbors”; “Gjashtëmbëdhjet vjeç jam u”; klen të kërciar, “Vallja të fllamurit”; “Vallja e Prizrenit” etj.

Të shtun 02 të Shën Ndreut, ndë valljat të Grumbulli SHKA “Agimi” Prizrenit (Kosova), antropologi (njerëligjërimtari) e muzikollogji (tingëligjërimtarin), ka patur mundësin të kufizojan të sprasmatë fisë, të sprasmatë valltarë të lashtësis indo-european. Valletë kërcëjtur të shtun nga SHKA “Agimi Prizrenit, kan dhëtur shumë nga përgjegjat që vejam ture gjetur mbi pse George Byron, Pouqueville e tjera zbulimëtarë që, - ndë shek. XVIII – në dherat të Shqipris, ma shumë çudi (çë-u-di), përshkruajan: zakonishmat, bukurivat të petkavet,, krielartësin e rregullimin ligjëror që jan një bëgatëri përgjithëshim të popujt europejan.

Të sprasmat fis, të të lashta trima të Europa, - ma vallet të tivra – ma burrëri të madh shprehur nga burratë, shqisë e hjeshtëma ndë tundullimin të gravat. gjithë ki kle i dërguar gjëndëvat që të shtun ndodhëshin të gjejëjan SHKA “Agimi”Prizrenit (Kosova).

Për një mbrëm, “Sala Conceria” ndë Chieri kle mbushur nga arbëreshë e shqiptar ardhur edhe nga llargu e nga përjashta Piemontit: “Gjaku joni i shprishur, mbledhet në miqësi”.

Na kan nderuar ma vetëhen të tivra autoritetat: s’bashkis Chierit, Asesorja Asesoratit s’Kulturs Patrizia Picchi; s’Krahinëja Piemontit, Ndën Krietari të Këshili Krahinor Roberto Placido; i’Nderuari Dr. Giuseppe Cerchio Ndën-Krietari të Këshili Provinça Torinit; i’Nderuari Dott. Spartak Topollaj, Consulli i’Përgjithëme s’Shqipris në Milano.

Arbëreshët jashtë nga katundat, mbledhurë ndë Shokata “Vatra Arbëreshe” në Chieri, ndërkur qollnjan përpara gjellan – tura mbajtur sitë të hapta ndë një shekull të sodëshim – *si një qift dikrie* - ecënjan udhan përditëshim tura mbajtur një si përpara e tjetri prapa, të nëng harromi: kush ishëm, kush jimi.

Shumë përshëndetë nga arbëreshët të Chierit të gjithëva arbëreshë kudo jan.

për “Vatra Arbëreshe”
Krietari prof. Vincenzo Cucci

Qualcosa si muove nei paesi arbëreshë

(scritto bilingue da Tommaso Campera)

Il fuoco non si è spento. Soffiando sulla brace, sotto la cenere, la fiamma si è ravvivata e ricomincia di nuovo a scaldare i cuori che sentono, dentro, scorrere il sangue e l'orgoglio dei Coronei, antichi fondatori dei paesi arbëreshë.

A soffiare sulla brace sono gli arbëreshë che vivono fuori dai paesi natii che nei mesi estivi tornano nei loro paesi e con caparbia costanza rinnovano con entusiasmo i ricordi storici dei nostri paesi e della nostra lingua che va spegnendosi. Una fiammella all'interno del fumo si scorge: *“possa essere un fuoco che si veda dal paese e non solo un fuoco di paglia”* dice il padre, al figlio che gli bruciò la capanna, in una favola arbëreshe.

A mantenere acceso questo fuoco, oltre ad essere i suddetti arbëreshë, sono anche le maestre che insegnano a scuola la lingua arbëreshe, grazie alle leggi di tutela delle minoranze linguistiche, ma sono soprattutto i giovani autori, *“benvenuti!”*, che scrivono poesie con le quali vincono premi come quelli messi in palio dal concorso *“Premio Principe Giorgio Castriota Skanderbeg”* e organizzato dall'Associazione *“Vatra Arbëreshe”* di Chieri (TO), costituita nel 2000 e diretta dal Prof. Vincenzo Cucci, da Tommaso Campera ed altri, affinché la nostra minoranza non perda la propria lingua e la propria cultura.

“Il premio l'abbiamo vinto noi, dicono Cucci e Campera, quando abbiamo appreso che dalle scuole di Machito (PZ), Lungro (CS) e Barile (PZ), i giovani concorrenti hanno partecipato numerosi: vuol dire che il nostro lavoro non è stato vano”.

Dietro agli scolari delle scuole elementari ci sono le maestre: Maria Giuratrabocchetti e Luigina Di Stasio da Maschito (PZ) e Maria Teresa Cortese da Lungro (CS), che insegnano la lingua arbëreshe, ed i dirigenti scolastici che sostengono l'impegno a mantenere viva la cultura arbëreshe.

Sabato 2 dicembre, nella Sala Conceria del Comune di Chieri, si è svolta la cerimonia di premiazione del concorso di poesia *“Premio Principe Giorgio Castriota Skanderbeg”*.

Per la sezione *“Giovani Autori”* sono stati premiati:

1° premio di €800,00 a Costanza Gilio, Scuola IV novembre di Maschito, con la poesia *“Mamma”*

2° premio di €500,00 a Paolo Cortese, I.C. di Lungro, con la poesia *“Una farfalla in primavera”*

3° premio di €250,00 a Enza Colella, Scuola IV novembre di Maschito, con *“La primavera”*

Per la sezione *“Adulti”* sono stati premiati:

1° premio di €800,00 a Francesco Scaravaglione, da Spezzano Albanese,
con la poesia *“Un'anima che mi inganna”*

2° premio di €500,00 a Gabriele Amelia, da Cosenza, con la poesia *“Ottombrata”*

3° premio di €250,00 a Emilio D'Andrea, da Barile (PZ), con la poesia *“Un fiore”*

La giuria era così composta:

Prof. Ignazio Parrino, Presidente, docente di letteratura albanese all'Università di Palermo;

Prof.ssa Fernanda Pugliese, direttore della rivista *“Kamastra”* di Montecilfone (CB);

Zoti Emanuele Giordano, di Ejanina (CS), papas cattolico di rito bizantino, autore di dizionari e grammatiche in lingua arbëreshe;

Don Giovanni Giudice, di San Nicola dell'Alto (KR), ricercatore della cultura arbëreshe ed estimatore dell'alfabeto gangaliano;

Prof. Vincenzo Cucci, in rappresentanza dell'Associazione Vatra Arbëreshe.

Durante la cerimonia di premiazione la Prof.ssa Domenica Granà, e la Dott.ssa Ilaria Parrino, rispettivamente presidente della Pro-Loce e presidente dell'Associazione *“Paradiso Arbëreshe”*, hanno presentato i costumi tradizionali arbëreshe di Palazzo Adriano (PA), immortalati tra l'altro dal pittore Jean Houel nei suoi dipinti attualmente conservati all'Ermitage di San Pietroburgo.

La Kermesse ha avuto il suo pezzo forte la sera di sabato alle ore 21.00 con il concerto della Associazione Artistico Culturale *“AGIMI”* di Prizren (KOSOVA), presieduta dal Prof. Dashnor Xërxa. Il gruppo composto da 10 coppie di ballerini, musicisti e cantanti, diretti dal Prof. Luan

Spahiu, è una associazione artistica che, con grande professionalità, da 10 anni ricalca le scene della penisola balcanica, dell'Europa e del nord africa, presentando il suo repertorio di canti e danze peculiari di un popolo tra i più antichi in Europa, ma anche tra i più sconosciuti.

Il pubblico che ha assistito alla loro esibizione, ha avuto modo di udire voci e suoni che fanno parte di ritmi ancestrali dei popoli europei, di vedere costumi e colori che, i viaggiatori esploratori di fine ottocento, come Lord George Byron, e grandi artisti come Eugene Delacroix, alla scoperta delle culture balcaniche, hanno immortalato in opere e dipinti presenti in tutta Europa.

Un pubblico numeroso ha riempito la Sala Conceria del Comune di Chieri, che per una sera è stata il centro di incontro fra gli arbëreshë e gli albanesi convenuti da Torino, dalla provincia e da tutto il Piemonte e dalle regioni limitrofe:

“gjaku joni i shprishur, mbledhet në miqësi” (il nostro sangue sparso si raccoglie in amicizia).

Ci hanno onorato della loro presenza:

Dott.ssa Patrizia Picchi, Assessore alla cultura del Comune di Chieri;

Dott. Giuseppe Cerchio, Vice-presidente del Consiglio Provinciale;

Dott. Roberto Placido, Vice-presidente del Consiglio Regionale;

S.E. Dott. Spartak Topollaj, Console Generale d'Albania in Milano.

Gli arbëreshë fuori dai paesi nati, riuniti nell'Associazione “Vatra Arbëreshe” di Chieri, tenendo gli occhi aperti al mondo attuale, stanno facendo un percorso che, *come un'aquila bicefala*, rivolge uno sguardo davanti ed un altro dietro: per non dimenticare chi eravamo e chi siamo, senza lasciarci travolgere dalla qualunque ignoranza dei luoghi comuni sugli albanesi ultimi arrivati, devono prendere maggiore coscienza per la propria autodeterminazione.

Dall'Associazione “Vatra Arbëreshe”, i saluti più calorosi e gli auguri di Buon Natale e di Buon Anno Nuovo a tutti gli arbëreshë ovunque essi siano.

Per “Vatra Arbëreshe”
Il Presidente Prof. Vincenzo Cucci